

Мариношенко В.П., викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права, м. Ірпінь, Україна
Юрченко Я.Ю., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ ТЕРМІНІВ «НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ», «ФІНАНСОВА НЕСПРОМОЖНІСТЬ» ТА «БАНКРУТСТВО»

Терміни «банкрутство» і «неплатоспроможність» є невід’ємними складовими ринкової економіки, які значною мірою впливають на господарські правовідносини держави. Їх законодавче регулювання, належне застосування та правильне розуміння є необхідними для забезпечення інтересів суспільства і держави, що і зумовлює актуальність розкриття даного питання.

У Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14 травня 1992 р. нема визначення поняття «фінансова неспроможність», натомість визначено поняття неплатоспроможності - «неспроможність суб’єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов’язання перед кредиторами, в тому числі по заробітній платі, а також виконати зобов’язання щодо сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування та інші види загальнообов’язкового державного соціального страхування, податків і зборів (обов’язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності» [1].

В.С. Щербина зазначає, що з економічної точки зору банкрутство є неспроможністю продовження суб’єктом своєї підприємницької діяльності внаслідок її економічної нерентабельності, безприбутковості. Суб’єкт підприємництва має стільки боргів перед кредиторами і зобов’язань перед бюджетом, що коли їхні вимоги будуть пред’явлені у визначені для цього строки, то майна суб’єкта - активів у ліквідній формі - не вистачить для їх задоволення [2, с. 336]. У свою чергу, А.Н. Трайнін, який писав, що «банкрутство – делікт своєрідний: він складається з двох елементів, один із яких (неспроможність) – поняття цивільного права, інший (діяння банкрута) – поняття кримінально-правове» [3, с. 27]. А.В. Череп, зазначає, що заміщення одного терміна іншим виникло під впливом законодавства і судової практики англослов’янських держав, де ці терміни вживаються як омоніми та що правильним буде використання замість терміна «банкрутство» терміна «неспроможність», оскільки останній більш правильно відображає глибину даних відносин [5, с.58]. На думку Козирєвої В.П. та А.П. Гаврилішина, терміни «неплато-

спроможність», «неспроможність» та «фінансова неспроможність» є тотожними, які характеризують економічний (фінансовий) стан боржника. А термін «банкрутство» являє собою юридичне, судове визнання боржника банкрутом, а тому за своїм змістом не може бути синонімом «неплатоспроможності», «неспроможності» та «фінансової неспроможності» [6].

Крім того, у юридичній літературі використовується також поняття «неоплатність». На сучасному етапі під «неоплатністю» розуміють стан боржника, за якого вартість його майна є меншою, ніж загальний розмір його зобов'язань. При цьому не має значення, на скільки розмір заборгованості перевищує встановлений Законом про банкрутство мінімальний розмір для визнання боржника банкрутом, на який строк прострочено сплату заборгованості в порівнянні з установленим мінімальним терміном прострочення.

Варто зауважити, що у Господарському кодексі України також вжито ці терміни. Зокрема, у ч. 4 ст. 205 та ст. 209 ГК України визначено поняття неспроможності. Зокрема, ч. 1 ст. 209 ГК України містить визначення неспроможності як нездатності суб'єкта підприємництва після настання встановленого строку виконати свої грошові зобов'язання перед іншими особами, територіальною громадою або державою інакше як через відновлення його платоспроможності, а ч. 2 наводить визначення банкрутства - нездатність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів інакше як через застосування господарським судом ліквідаційної процедури [3].

У світовій практиці склався досить одноманітний підхід до визначення поняття неспроможності (банкрутства). Під неспроможністю розуміється абсолютна неплатоспроможність боржника. Юридична неспроможність має місце тоді, коли вона встановлена рішенням суду або оголошена боржником у встановленому законом порядку. Про фактичну неспроможність можна говорити поза рамками офіційної процедури банкрутства. І в тому, і в іншому разі боржник є неплатоспроможним.

Таким чином, виходячи з вище викладеного, можна зробити висновок про те, що банкрутство слід розглядати як цілісну економіко-юридичну категорію, в основі якої лежить неплатоспроможність, а відмінною ознакою є недостатність майна для повного виконання зобов'язань у разі конкурсного провадження. З іншого боку, банкрутство необхідно розглядати як процес, що потребує управління та регулювання, тобто як систему економічних і юридичних відносин. Одним із учасників цих відносин є неспроможний господарюючий суб'єкт — поки що повноправний учасник економічних відносин, який користується правами та свободами в діях, розпорядженні майном тощо.

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 р. № 2344-XII // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
2. Щербина В.С. Господарське право. Навч. посібник. Вид. 3- те. доп. і перероб. К.: Юрінком Інтер. - 2007 р. - 653 с.
3. Трайнин А.Н. Несостоятельность и банкротство / А.Н. Трайнин. – С.-Пб.: Право, 1913. – 61 с.
4. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання. - К.: Кондор, 2006. - 380 с.
6. Козирєва В.П. Підстави порушення справи про банкрутство / В.П. Козирєва, А.П. Гаврилішин // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2010. - № 4. - С. 89-92 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2010/statji_n4_17_2010/Kozireva_Gavrilishin_89.pdf

УДК 346.91(043.2)

Мариношенко В.П., викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права, м. Ірпінь, Україна
Ярошенко Т.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ МИРОВОЇ УГОДИ В ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Інститут мирової угоди в господарському судочинстві має велике теоретичне та практичне значення, адже досягнення компромісу сприяє усуненню правової невизначеності у відносинах сторін, підтверджує їх прагнення до збереження ділових стосунків та забезпечує ефективне та оперативне відновлення порушеного права. Рішення щодо можливості завершення провадження в справі на погоджених сторонами умовах приймається судом виходячи із специфіки методу господарського процесуального права, який ґрунтується на поєднанні імперативних та диспозитивних засад.

У сучасній юридичній літературі мировою угодою називають укладену сторонами й затверджену судом угоду, відповідно до якої позивач і відповідач шляхом взаємних уступок ліквідують цивільно-правовий спір, що виник між ними. Це розпорядчий документ сторін як процесуального, так і матеріального права, оскільки, укладаючи мирову